

"מ"ו היא שעמדה" עד "לא תנותק השלשלת"

נוסח אחר מופיע בהגדה שנערכה בשנת 1521, והוא מיוחס לנכדו של רש"י:

שפוך אהבתך על הגויים אשר ידעוך ועל ממלכות אשר בשמך קוראים, בגלל חסדים שהם עושים עם זרע יעקב ומגינים על עמך ישראל מפני אוכליהם יזכו לראות בסוכת בחיריך ולשמוח בשמחת גויך.

- מה ההבדל המרכזי בין שני הנוסחים? ?
- איזה מהם מתאים לליל הסדר הישראלי השנה? ?

בהגדה המסורתית קוראים את הקטע הבא (ויש נוהגים גם לפתוח את הדלת ולמזוג כוס לאליהו הנביא):

שִׁפּוֹךְ חֲמַתְךָ אֶל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יִדְעוּךָ וְעַל מַמְלָכוֹת אֲשֶׁר בְּשִׂמְךָ לֹא קָרְאוּ. כִּי אָכַל אֶת יַעֲקֹב וְאֶת נְוֵהוּ הַשָּׁמַי. שִׁפּוֹךְ עֲלֵיהֶם זַעֲמָךְ וַחֲרוֹן אַפֶּיךָ וְשִׁיגָם. תִּרְדֹּף בְּאֵף וְתִשְׁמִידֵם מִתַּחַת שָׁמַי ה'.

- מהו הרגש המרכזי שמובע בפסוקים אלו? כלפי מי? ?
- מדוע הכניסו את הקטע להגדת ליל הסדר? מה המסר לדעתכם/ן? ?

לא תנותק השלשלת | אברהם לוינסון

שְׁלֹשֹׁם שְׂדָדְנוּ,
אֶתְמוֹל הַשְּׂמִדְנוּ,
הַיּוֹם מְרַדְנוּ, נִמְרָד גַּם מָחָר.
וּבְלֵה־טַעַר,
וּבְמַחֲץ-סַעַר
נִפְרָץ כָּל שַׁעַר סָגוּר וּמְסֻגָּר.
כָּל עוֹד בְּלִבְנוּ תִּיקַד [תִּבְעֵר] הַתּוֹחֶלֶת [תִּקְוָה, אִפְשָׁרוֹת]
לֹא תִנְתַּק הַשְּׁלֶשֶׁלֶת! ...

- כיצד מתאר השיר את "בכל דור ודור עומדים עלינו לכלותנו"? ?
- מהם מקורות הכוח אל מול המאבק המתמשך? ?
- "לא תנותק השלשלת" - איזו שלשלת? מי מבטיח למי שלא תנותק השלשלת? ?

כוס ברכת הארץ

זה היום קיווינו לו, כמה מדינת ישראל. כוס נישא לבואנו בשעריך ארץ ישראל, מעבדות לחרות, מיגון לשמחה, מאפלה לאור גדול, משעבוד לגאולה. הגדה של פסח, נוסח ישראלי-קיבוצי

- מהו סוף הסיפור של חג הפסח לפי הכוס הקיבוצית המוצעת כאן? ?
- מה משמעות כוס זו עבור מי שנולדו בארץ או חיים בה שנים רבות? ?
- האם הייתם/ן ממליצים/ות גם ליהודים בחו"ל להוסיף את כוס הציונות לליל הסדר שלהם/ן? ?

דור דור וקושיותיו, דור דור ותשובותיו | קיבוץ גבת, 1949

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות? שבכל הלילות ובכל הימים אנו בהולים וטרודים, עמוסי דאגה ושקועי עשייה - והלילה הזה כולנו מסובים ונהנים מזיוו של החג? שבכל הימים ובכל הלילות התהלכו יהודים רעבי אור ותוחלת, ובלילות ה"סדר" נר התקווה יוצת בליבם ורגש החירות יפעמם? שבכל לילות פסח במשך שנות אלפיים הוגפו התריסים במשכנות ישראל, ננעלו דלתות - והלילה הזה מוצף אור וזוהר הלב יפחד וירחב? ומדוע בתוך השמחה הגדולה והחג הזוהר יקנן העצב - ולמה החרדה לבאות? ועד אנה שוד ושבר בתבל יהלכון?

- מה ניתן ללמוד מהקושיות על המצב בגבת (ובמדינת ישראל) בשנת 1949 (שנה לאחר קום המדינה)? ?
- בקושיות אין אזכור של העבדות במצרים, איזה קושי ושעבוד מוזכר כאן? ?
- מה מקור הכוח והשמחה בחג לפי הגדת גבת? ?
- הזכרו בפיוט "והיא שעמדה" מן ההגדה המסורתית. איזו קושיה בנוסח של קיבוץ גבת מזכירה את המסר "שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותנו"? מה התשובה של הפיוט לקושיה הקיבוצית? מה דעתכם/ן? ?

